

ZONNEHUIS

Eerste druk april 2026

© Copyright 2026 MARJA PRUIS

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaargemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ook tekst- en datamining van deze uitgave is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan.

Marja Pruis

Zonnehuis

Een wandeling

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

Wat hoor ik nou voor gekkigheid, zegt mijn nicht Annemarie.

Ik kom haar tegen op de markt, op het Mosplein. Die markt is er op woensdag en zaterdag. Een deel op vrijdag ook, maar het is mij nooit helemaal duidelijk welke kramen wel en niet. De kaaskraam, die is er altijd. En de noten. Vaste prik hier: een half pond gerookte macadamiamix. Twee ons studentenhaver.

Naast me wil een vrouw de yoghurtmix. Met veel noten, zegt ze. Zo werkt het niet, zegt de marktman opgewekt terwijl hij z'n schep blind in de bak steekt.

Er staan hier Volendamers achter de toonbank, wat je noemt toffe mensen. Altijd in voor een gebbetje. Die gebbetjes beheers ik niet helemaal, wat ik wel goed kan is complimenten geven. Maar in Amsterdam-Noord moet je daarmee uitkijken.

De vrouw van de notenkraam, met het hard zwartgeverfde haar, vindt het leuk als ik zeg dat ik

haar kleur lippenstift mooi vind. De vrouw van de bloemenkraam, als ik zeg dat ik haar broek leuk vind, kijkt me aan met een blik van: neem je moeder in de maling.

Ja, gekkigheid, zo kun je het zien.

Hoelang blijf je horen bij waar je vandaan komt? Ik merk vooral aan mijn zus waar ik vandaan kom. En aan mijn ene broer. Aan mijn zus denk ik als ik zit te kauwen, probeer te praten terwijl ik mijn mond niet echt leeg heb. Aan mijn broer als ik mist in mijn hoofd heb, en dat is bijna altijd.

Of als ik 'wat' zeg, met en zonder vraagteken. 'Wat' omdat ik iets niet versta, iets niet snap of omdat ik verontwaardigd ben.

Regels zijn regels, zegt mijn broer.

Ik heb pas aan mijn zoon proberen uit te leggen dat het niet altijd een kwestie is van regels. Terwijl ik dat zelf eigenlijk ook niet geloof. Je houdt je aan je afspraak. Dat is het idee dat ik vanuit huis meekreeg. Als je er goed naar luistert, hoor je dat daar iets achter zit.

Wij kunnen het ons niet veroorloven ons niet aan de afspraak te houden.

Mijn vader zei dit: wij zijn meer luisteraars.

En: wij zijn geloof ik wel aardige mensen.

Mijn vader was de oom van nicht Annemarie, die ik tegenkom op de markt. Haar moeder was zijn zus. Mijn tante Rie. Die helemaal niet zo'n luisteraar was. Kijk eens om je heen op het Mosplein, dan weet je hoe tante Rie eruitzag. Onschuldig, een beetje flodderig. Een breed vriendelijk gezicht, getekend door een hardwerkend leven.

Als je bloemen koopt bij de bloemenkraam, dan weet je ook hoe ze praatte. Het is een bijdehand soort Amsterdams. Het Amsterdams dat niet echt geduld heeft, met niks niet. Zeker niet met kapsones.

Als ik café-koffiehuis Blokker aan het Mosveld binnenstap, heb ik meteen aanspraak. Een man met een Ajax-sjaal om de nek. Een grote hond die m'n handen likt, z'n kop op de kruk legt waar ik net op wilde gaan zitten. Je kunt het zien als dreiging maar ook als geste, hij verwarmt de kruk voor. Is het een mastiff? Zo'n niet te controleren bullebak?

Ik laat 'm. Het is extreme vriendelijkheid die op me valt, onmiddellijke intimiteit. Vier uur 's middags, het is bier wat de klok slaat.

De man met de sjaal zegt dat hij niet van plan is te knokken als de politie dat ook niet doet. Doe maar

niet, knokken, zeg ik, ik hoor mezelf en ik hoor m'n moeder. Ja maar als zij beginnen, zegt hij. Hij is van Floradorp, dat hier vlak achter ligt.

M'n moeder had het weleens over mensen van het Blauwe Zand. Ze zei het alsof het om een achterbuurt ging. Alles wat ietsje verderop lag dan Tuindorp Oostzaan was een potentiële achterbuurt.

Deze man, hij had mijn neef kunnen zijn. Maar eigenlijk ook mijn ene broer: onmiddellijk confidencieel. Uit op instemming.

Mijn vriendinnen zijn gek op m'n broer. Hij is niet bang, zeggen ze. Ze bedoelen: hij is niet bang voor vrouwen.

Ik weet alles van hem en ik weet niks, beter dan dit kan ik het niet zeggen. Het is luxe als je je nooit hoeft af te vragen wie je familie is, of er wel van je gehouden werd. Ik ken hem goed genoeg om te weten dat hij een van de ingewikkeldste levens leidt die ik ken. Als ik er al wakker van lig, dan is het omdat ik me afvraag of hij er weleens wakker van ligt. Of juist onmiddellijk wegzinkt in slaap, op de vlucht.

Nog even dit: heb je er eenmaal oog voor, dan zie je dat de mensen hier rond het Mosveld niet lopen,

maar waggelen. Niet speciaal omdat ze dik zijn. Mijn zus en ik kwamen erachter dat tante Rie nooit helemaal aan het fenomeen van de panty gewend was, dat ze die niet verder optrok dan net boven de knieën. Haar rok viel er dan overheen, niemand die zag dat het kruis halverwege haar benen bleef hangen. Mijn zus gierde van het lachen bij het idee.

Moet je je voorstellen, snikte ze.

Daarom loopt ze zo, dachten we toen. Maar dat kun je toch niet van al die anderen hier denken. Wat je wel kan denken is dat gebrek aan geld iets doet met je houding. Dat je er minder rechtop van gaat lopen. Je gaat een beetje zwalken, alsof je er niet helemaal zeker van bent welke kant je op moet. Of alsof je te veel tijd hebt. Geen baas die op je wacht. Niet iemand voor wie je je best moet doen. Of voor wie je moet zorgen.

Gekkgheid, daar hadden we het over.

Annemarie doelt op mijn zus, ze wil haar naam niet noemen, wij zijn niet van die praters. Je hebt algauw te veel emotie.

Ja Mar, zegt ze. Je hebt het niet voor het zeggen.

Ik knik. Ik weet het. Wij hebben het niet voor het zeggen.

Of ik wat voor hem heb.

Ik ken deze man wel, hij staat vaak aan de rand van het Mosplein, ter hoogte van de visboer. Daar zit meestal ook een rijtje ouderen, te hangen op hun scootmobielen. Ze eten een harinkje, of roken wat.

De man wordt steeds magerder, z'n haar staat in grijze vlokken uit.

Ik heb niks, zeg ik.

Kun je pinnen? vraagt hij. Een tientje?

Ik lach van nee, ik maak er maar wat aardigs van. Hij lacht terug, ik zie een gouden tand blikeren.

Bijna onder het viaduct, ertegenaan, bevindt zich een groot café met een ruim terras, kunststof luifel erboven gespannen. Ik ben er nooit geweest, het boezemt me angst in. Op zomeravonden spat het geluid naar buiten. Levensliederen, ik stel me een soort café Nol voor. Zozeer Amsterdams dat ik denk dat er alleen maar mensen van buiten zitten. En mijn zus.